

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ

STATISTICAL PERISCOPE

Από τον Editor

Μετά από τη ραστώνη της καλοκαιρινής περιόδου ένα νέο ακαδημαϊκό έτος ξεκινάει για όλους. Το Στατιστικό Περισκόπιο σκοπεύει και φέτος να βρίσκεται δίπλα στους συναδέλφους με σκοπό όχι μόνο την ενημέρωση για θέματα που αφορούν την επιστήμη της Στατιστικής αλλά και την επικοινωνία μεταξύ των μελών της Στατιστικής Κοινότητας.

Φέτος το Περισκόπιο θα συνεχίσει την παρουσίαση βιογραφιών επιφανών επιστημόνων ενώ έχει ήδη ξεκινήσει και προτίθεται να καθιερώσει και την παρουσίαση διεθνών επιστημονικών οργανισμών. Στο τελευταίο τεύχος παρουσιάστηκε το ISI ενώ στο παρόν σειρά έχει το IBS και συγκεκριμένα η τοπική επιστημονική οργάνωση EMR-IBS με την ευκαιρία της διοργάνωσης του διεθνούς συνεδρίου της στην Κωνσταντινούπολη το Μάιο του 2009. Με τη νέα χρονιά επανέρχεται στον ετήσιο προγραμματισμό του Περισκόπιου και η διεξαγωγή συνεντεύξεων (μία το χρόνο) που είναι συνειρασμένη με το συνάδελφο Σίμο Μεϊντάνη.

Τέλος το Περισκόπιο θα καταπιαστεί με ενδιαφέροντα θέματα που έχουν απασχολήσει κατά καιρούς το ΕΣΙ. Ένα τέτοιο θέμα είναι η Γλώσσα των συνεδρίων του ΕΣΙ που συζητήθηκε εκτενώς στο 20^ο συνέδριο στην Κύπρο και αντιμετωπίστηκε μερικώς αλλά με ικανοποιητικό τρόπο στο 21^ο συνέδριο στη Σάμο με συνεδρίες στην Αγγλική. Οι συνάδελφοι Γιάννης Κουτροβέλης και Κώστας Φωκιανός ανέλαβαν την πρωτοβουλία και έχουν αποστείλει στο Περισκόπιο σημαντικές εισηγήσεις στις οποίες επιχειρηματολογούν επί του θέματος. Το Περισκόπιο εκμεταλλευόμενο την πρωτοβουλία των συναδέλφων προσκάλεσε εν μέσω καλοκαιριού και άλλους συναδέλφους να καταθέσουν τις απόψεις τους. Το θέμα της Γλώσσας θα αποτελέσει το κεντρικό θέμα του επόμενου τεύχους του Περισκόπιου που θα κυκλοφορήσει στα μέσα Νοεμβρίου. Όποιοι άλλοι συνάδελφοι επιθυμούν να καταθέσουν τις απόψεις τους μπορούν να αποστείλουν τις εισηγήσεις τους μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου στη συνήθη διεύθυνση.

Να παραμένετε συνδεδεμένοι μαζί μας αποστέλλοντας ειδήσεις, εισηγήσεις, επιστολές κλπ. στο esi-stat@hol.gr με Subject: PERISKOPIO.

A. Καραγρηγορίου

Από τον Πρόεδρο του ΕΣΙ

Μια νέα ακαδημαϊκή χρονιά ξεκινά και για το Ελληνικό Στατιστικό Ινστιτούτο. Μια νέα χρονιά που μας βρίσκει όλους έτοιμους να συνεχίσουμε τις δραστηριότητες μας από εκεί που τις αφήσαμε την περασμένη άνοιξη.

Ήδη ως Διοικητικό Συμβούλιο έχουμε δρομολογήσει τις διαδικασίες για τη διοργάνωση του επόμενου Πανελληνίου Στατιστικού Συνεδρίου και σύντομα θα είμαστε σε θέση να κάνουμε τις επίσημες ανακοινώσεις μετά από την έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΣΙ το οποίο αναμένεται να συνεδριάσει σύντομα.

Επίσης είμαι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσω ότι η Ειδική Επιτροπή του ΕΣΙ για το Λεξικό της Στατιστικής Ορολογίας έχει ολοκληρώσει το έργο της και έχει ήδη δρομολογηθεί η εκτύπωση 1000 αντιτύπων στο τυπογραφείο. Σχετικά με τη διαθεσιμότητα του λεξικού θα ενημερωθείτε στο επόμενο Στατιστικό Περισκόπιο ή και νωρίτερα από τη Γραμματεία του ΕΣΙ.

Τέλος υπενθυμίζω ότι ολοκληρώνεται εντός του μηνός η αξιολόγηση των εργασιών για τα Πρακτικά του Συνεδρίου της Σάμου και με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα να ζητήσω από τους κριτές/αξιολογητές να τηρήσουν κατά το δυνατόν τις καταληκτικές ημερομηνίες για τις κρίσεις των εργασιών (30 Σεπτεμβρίου 2008).

Κλείνοντας θέλω να σας βεβαιώσω ότι βρίσκομαι πάντα στη διάθεση των μελών του ΕΣΙ για οποιαδήποτε εισηγήση αλλά ταυτόχρονα βασίζομαι σε όλα τα μέλη του ΕΣΙ για συνεργασία για την επίτευξη των κοινών μας στόχων.

Εύχομαι σε όλους μια παραγωγική και δημιουργική ακαδημαϊκή χρονιά με υγεία και οικογενειακή ευτυχία.

X. Χαραλαμπίδης

Νέα των Μελών

Ο κ. **Κώστας Καρακώστας Αναπληρωτής Καθηγητής** στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων **συνταξιοδοτήθηκε τον περασμένο Ιούνιο.**

Ο κ. Καρακώστας γεννήθηκε στο Αγρίνιο και ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές του σπουδές στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και τις μεταπτυχιακές στο Τμήμα Μαθηματικών του Imperial College of Science and Technology (London) ενώ εργάστηκε στο Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων από το Μάιο του 1974 έως τον Ιούνιο του 2008. Ως Επισκέπτης έχει εργασθεί μεταξύ άλλων στο City University στο Λονδίνο και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν Γραμμικά Μοντέλα, Κατηγορικά Δεδομένα, Πολυμεταβλητή Ανάλυση, Θεωρία Δειγματοληψίας, Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων και Υπολογιστική Στατιστική.

Έχει δημοσιεύσει σε πολλά περιοδικά μεταξύ των οποίων *Biometrika*, *JSPI*, *Metron*, *IEEE Transactions on Information Theory*, *Statistics in Medicine* και *Communications in Statistics* αλλά και σε ιατρικά περιοδικά όπως το *Annals of Oncology* και το *British Journal of Cancer*. Έχει συγγράψει τα διδακτικά εγχειρίδια *Παλινδρόμηση*, *Γραμμικά Μοντέλα και Ανάλυση Διακύμανσης*, *Πιθανότητες και Εφαρμογές και Επαγωγική Στατιστική* ενώ το μάθημα της Πολυμεταβλητής Ανάλυσης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου βασίζεται στις δικές του σημειώσεις από το 2000 όταν ήταν Επισκέπτης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Ευχόμαστε, με τη νέα του ιδιότητα, να συνεχίσει τις επιτυχίες σε όλες τις επιστημονικές αλλά και τις μη επιστημονικές δραστηριότητες του.

Ο κ. **Νικόλαος Τσάντας** ανέλαβε Διευθυντής του Τομέα Στατιστικής, Θεωρίας Πιθανοτήτων και Επιχειρησιακής Έρευνας **στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Πατρών** για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος.

Η κα. **Στέλλα Στυλιανού** εκλέχθηκε Επίκουρος Καθηγήτρια στο **Τμήμα Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου.**

Ο κ. **Σωτήρης Μπερσίμης** εκλέχθηκε Λέκτορας στο **Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.**

Ο κ. **Κώστας Καλογερόπουλος** απόφοιτος του Τμήματος Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών είναι ο αποδέκτης του **Savage Award για Best Bayesian (Doctoral) Thesis για το 2007** στην κατηγορία «*Theory and Methods*» (www.bayesian.org/awards/Savage.html) για τη διδακτορική διατριβή του με τίτλο *Bayesian Inference for Multidimensional Diffusion Processes* η οποία περατώθηκε υπό την καθοδήγηση του κ. Πέτρου Δελλαπόρτα. Ο κ. Καλογερόπουλος διορίστηκε πρόσφατα **Lecturer στο Τμήμα Στατιστικής στο London School of Economics.**

Στατιστικό Ημερολόγιο

Σεπτέμβριος 2008

18-20 Σεπτεμβρίου 2008, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Αθήνα
4th International Conference on Information and Communication Technologies in Bio and Earth Sciences - HAICTA 2008

Πληροφορίες: <http://infolab.aua.gr/epege/conf/>.

21-25 Σεπτεμβρίου 2008, Αθήνα
8th Annual Meeting of the European Network of Business and Industrial Statistics, ENBIS8Athens

Πληροφορίες: [www.enbis.org/events/current/66_ENBIS8 Athens](http://www.enbis.org/events/current/66_ENBIS8_Athens)

Απρίλιος 2009

22-26 Απριλίου 2009
22^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Στατιστικής

Μάιος 2009

10-14 Μαΐου 2009, Κωνσταντινούπολη
5th International Conference of EMR-IBS

Πληροφορίες: www.ibs-emr2009.com/

27-29 Μαΐου 2009, Κωνσταντινούπολη
13th International Congress on Insurance: Mathematics & Economics, IME2009

Πληροφορίες: www.ime2009.net

Ιούλιος 2009

2-4 Ιουλίου 2009, Κάμπος Βουρλιωτών, Σάμος
6th International Conference in Applied Financial Economics, AFE2009

Πληροφορίες: www.ineag.gr/afe και www.actuar.aegean.gr.

6-8 Ιουλίου 2009, Ρόδος
3rd International Conference on Cancer Risk Assessment, ICCRA3

Contact: xkitsos@teiath.gr & rigas@ee.duth.gr

Ελληνικό Στατιστικό Ινστιτούτο, Σολωμού 5, 10683 Αθήνα
Τηλ. – Fax: 210-3303909

E-mail: esi-stat@hol.gr, Internet: www.esi-stat.gr

Greek Statistical Institute, 5 Solomou str., GR-10683 Athens
Phone – Fax: ++30-210-3303909

Εκδότης Στατιστικού Περισκοπίου: Α. Καραγρηγορίου
Υπεύθυνος Έκδοσης Περισκοπίου: Διοικητικό Συμβούλιο ΕΣΙ

Επιτροπή Πρακτικών Σάμου:

Γ. Ηλιόπουλος, Χ. Μουσιάδης, Τ. Παπαϊωάννου

Διοικητικό Συμβούλιο ΕΣΙ:

Χ. Χαραλαμπίδης, Πρόεδρος, Π. Μουσιάδης, Αντιπρόεδρος,
Θ. Μοσχονά, Γενικός Γραμματέας, Α. Καραγρηγορίου, Ειδικός
Γραμματέας, Γ. Ηλιόπουλος, Ταμίας, Τ. Παπαϊωάννου, Έφορος
Βιβλιοθήκης, Σ. Κουνιάς, Σύμβουλος

Νέα και Ανακοινώσεις

(α) **Πρακτικά Συνεδρίου Σάμου.** Οι συνέδριοι έχουν ήδη αποστείλει τις εργασίες τους και αναμένεται η ολοκλήρωση της αξιολόγησης των εργασιών από τους κριτές. Υπενθυμίζεται ότι η τελευταία ημερομηνία για την αποστολή στο ΕΣΙ των αξιολογήσεων των εργασιών είναι η 30^η Σεπτεμβρίου 2008. Παρακαλούνται οι κριτές που δεν έχουν ακόμα αποστείλει τις εκθέσεις τους να το πράξουν το συντομότερο. Τη διαχείριση των πρακτικών έχει αναλάβει η Επιτροπή Έκδοσης Πρακτικών Σάμου του ΕΣΙ αποτελούμενη από τους Γ. Ηλιόπουλο, Χ. Μουσιάδη και Τ. Παπαιωάννου.

(β) **Πρακτικά Συνεδρίου Κύπρου.** Τα Πρακτικά του Συνεδρίου της Κύπρου τα οποία έχουν εκδοθεί σε τόμο και CD βρίσκονται στα γραφεία του ΕΣΙ απ' όπου και μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να τα προμηθευτούν. Υπενθυμίζεται ότι τα γραφεία του ΕΣΙ είναι ανοικτά Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή 08:00 – 13:00. Τα Πρακτικά της Κύπρου έχουν αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του ΕΣΙ (Δραστηριότητες) μαζί με τα **Πρακτικά των προηγούμενων συνεδρίων του ΕΣΙ σε Λευκάδα, Ρόδο και Καστοριά καθώς και τα Πρακτικά της ειδικής συνεδρίας για τις Δημοσκοπήσεις (Καστοριά).**

(γ) **5th International Conference of EMR-IBS.** Το 5^ο Διεθνές Συνέδριο του Eastern Mediterranean Region of the International Biometrics Society θα διεξαχθεί στην **Κωνσταντινούπολη από 10-14 Μαΐου 2009.** Η τελευταία ημερομηνία για την υποβολή των εργασιών είναι η 31^η Ιανουαρίου 2009. Η υποβολή των περιλήψεων γίνεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του συνεδρίου www.ibs-emr2009.com/.

(δ) **Citation Statistics Report.** Το **Citation Statistics Report** το οποίο ολοκληρώθηκε τον **Ιούνιο του 2008 από το IMS** σε συνεργασία με το International Mathematical Union (IMU) και το International Council on Industrial and Applied Mathematics (ICIAM), αναφέρεται στους διάφορους τρόπους μέτρησης της ποιότητας της επιστημονικής έρευνας (**impact factor, h-index** κ.α). Ολόκληρη η έκθεση υπάρχει στην ιστοσελίδα: www.mathunion.org/PublicationsReport/CitationStatistics αλλά υπάρχει και πρόσβαση μέσω της ιστοσελίδας του IMS (www.imstat.org). Ένα σχετικό paper έχει δημοσιευθεί σχετικά πρόσφατα από τους **T.P. Ryan** και **W.H. Woodall** στο *Journal of Applied Statistics* (2005, Vol. 32, pp. 461-474) όπου οι εργασίες με τις περισσότερες

αναφορές είναι η εργασία των **Kaplan and Meyer** (1958, *JASA*, Vol.53, pp. 457-481) για τον μη παραμετρικό Kaplan-Meier εκτιμητή της συνάρτησης επιβίωσης σε λογοκριμένα δεδομένα και η εργασία του **Sir David R. Cox** (1972, *JRSS B*, Vol. 34, pp. 187-200) για τα μοντέλα παλινδρόμησης σε λογοκριμένα δεδομένα και τη χρήση ενός ημιπαραμετρικού μοντέλου για τη συνάρτηση διακινδύνευσης.

(ε) **Επέτειος (1).** Το 2008 σηματοδοτεί την 10^η επέτειο από την ίδρυση του **EURANDOM** του Ερευνητικού Κέντρου που βρίσκεται στο **Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο του Αϊντχόβεν** στην Ολλανδία.. Στο κέντρο απασχολούνται σήμερα 25 postdocs ενώ το επισκέπτονται για ερευνητικούς σκοπούς για μικρά ή μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, περίπου 40 επιστήμονες ετησίως. Για περισσότερες πληροφορίες: www.eurandom.tue.nl.

(στ) **Επέτειος (2).** Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη δημοσίευση στο *Biometrika* της εργασίας του **Student** με τίτλο **The probable error of a mean** (1908, *Biometrika*, Vol. 6, pp. 1-25) όπου και αποδείχθηκε η δειγματική κατανομή της κατανομής t . Ως γνωστόν «Student» ήταν το ψευδώνυμο του **William Sealy Gossett** (1876-1937) ερευνητή στο **Guinness Brewery** στο Δουβλίνο. Το περιοδικό *JASA* τιμώντας την επέτειο, δημοσίευσε το Μάρτιο του 2008 μια εργασία του **S.L. Zabell** αφιερωμένη στο έργο του Gossett με τίτλο «**On Student's 1908 paper "The probable error of the mean"**».

(ζ) **Νέα Ιστοσελίδα.** Το **Τμήμα Στατιστικής και Αναλογιστικών – Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου** διαθέτει νέα αναβαθμισμένη ιστοσελίδα στη διεύθυνση www.actuar.aegean.gr. Την επιμέλεια της ιστοσελίδας είχε ο συνάδελφος **Πέτρος Μαραβέλακης**.

(η) **IBC Floripa 2010.** Το επόμενο συνέδριο της **International Biometrics Society (IBS)** θα πραγματοποιηθεί στη Βραζιλία από 5-10 Δεκεμβρίου 2010. Η Οργανωτική Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν **εισηγήσεις για τα Invited Sessions** του συνεδρίου μέχρι τις **25 Φεβρουαρίου 2009**. Οι σχετικές πληροφορίες αναρτώνται εντός των ημερών στην ιστοσελίδα του IBS (www.tibs.org) καθώς και στην ιστοσελίδα του συνεδρίου (www.rbras.org.br/ibc2010).

Επιστολές

Σημ Εκδότη: Η πιο κάτω επιστολή αναδημοσιεύεται από την Εφημερίδα Καθημερινή (27/6/2008 και 10/7/2008).

Κύριε Διευθυντά,

Πριν δύο περίπου χρόνια είχαμε πληροφορηθεί ότι το Υπουργείο Επικρατείας σχεδίαζε και επρόκειτο να καταθέσει στη Βουλή (νέο) νόμο που θα αφορούσε τις δημοσκοπήσεις.

Οι δημοσκοπήσεις αποτελούν μια σημαντική δραστηριότητα των εταιρειών δημοσκοπήσεων και έρευνας αγοράς που αφορούν, μεταξύ άλλων, τα πολιτικά κόμματα, την κοινή γνώμη και τα Μ.Μ.Ε.. Οι μελέτες αυτού του είδους έχουν μεγάλη απήχηση, ενώ η μεθοδολογία που τις διέπει στηρίζεται στη Στατιστική Επιστήμη.

Τότε ως Πρόεδρος του Ελληνικού Στατιστικού Ινστιτούτου, της Εταιρείας των Ελλήνων Στατιστικών, και με σύμφωνο γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου είχαμε απευθύνει επιστολή προς τον αξιότιμο κ. Υπουργό Επικρατείας και Κυβερνητικό Εκπρόσωπο προσφέροντας τις υπηρεσίες μας, ως σε μεγάλο βαθμό ειδικό επί του θέματος, στο θέμα των στατιστικών μεθοδολογικών κανόνων που πρέπει να τηρούν οι δημοσκοπήσεις για να είναι αφενός μεν έγκυρες αφετέρου δε αξιόπιστες.

Ως ένδειξη μάλιστα των προθέσεων μας είχαμε αποστείλει στο Υπουργείο Τύπου λίγο αργότερα και την Ειδική Έκδοση του Ινστιτούτου με τίτλο «Δημοσκοπήσεις και Στατιστική» η οποία περιλαμβάνει πορίσματα του 18^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Στατιστικής με το ίδιο θέμα που έγινε στην Καστοριά το 2006 και η οποία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου μας www.esi-stat.gr.

Είναι αξιοπερίεργο και λυπηρό ότι το ειλικρινές ενδιαφέρον του Ελληνικού Στατιστικού Ινστιτούτου δεν έτυχε καμίας ανταπόκρισης.

Πριν λίγο καιρό είδαμε το σχετικό νόμο (νόμος υπ' αριθμ. 3603 «ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων», ΦΕΚ 188/8-8-2007) που ψηφίστηκε από τη Βουλή και διαπιστώσαμε μια σειρά από **στατιστικά «μαργαριτάρια»**. Συγκεκριμένα στο άρθρο 4, που αφορά τη δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων, αναφέρεται ότι η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων μιας δημοσκόπησης πρέπει να συνοδεύεται μεταξύ άλλων από:

«(ζ) τη μέθοδο δειγματοληψίας
(η) τη μέθοδο συλλογής στοιχείων
(θ) το τυπικό στατιστικό σφάλμα σε σχέση με τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης,

(ι) τις ελάχιστες βάσεις του δείγματος σε σχέση με τον αριθμό των ερωτώμενων,

(ια) τις παραμέτρους της στατιστικής στάθμισης του δείγματος»

Για το δύο πρώτα στοιχεία (ζ) και (η) οι εταιρείες δημοσκοπήσεων δίνουν, στην ταυτότητα της έρευνας, κάποια στοιχεία για τη μέθοδο δειγματοληψίας και τη μέθοδο συλλογής στοιχείων. Τα στοιχεία όμως αυτά, πέραν του ότι είναι συνήθως λιτά και δεν επιτρέπουν ούτε και σε ειδικούς να αντιληφθούν τη μεθοδολογία που εφαρμόζεται, πολλές φορές δεν συνάδουν και με τον τρόπο εκτίμησης των ποσοστών που ανακοινώνονται.

Όσον αφορά τα τρία τελευταία στοιχεία (θ), (ι) και (ια) αυτά είναι ασαφή, σχεδόν ακατανόητα και παραπλανητικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο όρος «*τυπικό στατιστικό σφάλμα*» ο οποίος δεν υπάρχει στη Στατιστική Επιστήμη, με αποτέλεσμα να επιδέχεται πολλών ερμηνειών. Αν με τον όρο αυτό ο νομοθέτης εννοεί το ημι-εύρος του 95% διαστήματος εμπιστοσύνης για κάποιο ποσοστό, τότε έχει αποτύχει στο σκοπό του, αφού μια δημοσκόπηση παρουσιάζει πληθώρα ποσοστών με αποτέλεσμα να μπορεί να παρουσιάζεται κάθε φορά ως τυπικό στατιστικό σφάλμα εκείνο που εξυπηρετεί τα συμφέροντα του εκάστοτε εντολέα της εταιρείας που διενεργεί τη δημοσκόπηση. Παραλείπω το γεγονός ότι στις δημοσιευόμενες δημοσκοπήσεις σπάνια δίνεται κάποιο, έστω και ασαφές, στατιστικό σφάλμα.

Οι ελάχιστες βάσεις όπως αναφέρονται στο νόμο παραπέμπουν στις βάσεις εισαγωγής στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ στις πανελλήνιες εξετάσεις και όχι στην ορθή επιστημονική στατιστική ορολογία. Τέλος το στοιχείο (ια) αφήνει να εννοηθεί ότι η στάθμιση είναι υποχρεωτική, πράγμα που δεν είναι ορθό.

Είναι φανερό ότι ο νόμος συντάχθηκε όχι από Ειδικούς Επιστήμονες αλλά από άτομα άσχετα με τη Στατιστική Επιστήμη και ως εκ τούτου το προϊόν είναι όχι απλώς επιστημονικά απαράδεκτο αλλά κυρίως επιστημονικά επικίνδυνο.

Πιστεύουμε ότι ο νόμος πρέπει να διορθωθεί.

Με εκτίμηση

Τάκης Παπαϊωάννου
Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου
Μέλος Δ. Σ. του Ελληνικού Στατιστικού
Ινστιτούτου

International Biometrics Society - EMR

Η **International Biometrics Society (IBS)** ιδρύθηκε το 1939 με έδρα την Ουάσινγκτον των ΗΠΑ. Από νωρίς καθιέρωσε τη στήριξη τοπικών οργανώσεων είτε σε επίπεδο κράτους είτε σε επίπεδο ομάδας κρατών με γεωγραφικό συνήθως προσδιορισμό ενώ πρόσφατα ξεκίνησε η δημιουργία δικτύων (networks) τοπικών οργανώσεων μεταξύ τους. Σήμερα η IBS έχει 20 τοπικές οργανώσεις και 3 networks. Μια από τις τοπικές οργανώσεις είναι και το **Eastern Mediterranean Region (EMR-IBS)** η ιδέα για την ίδρυση του οποίου ξεκίνησε το 2000 μεταξύ μιας ομάδας επιστημόνων από διάφορες χώρες της Ανατολικής Μεσογείου. Το πρώτο διεθνές επιστημονικό συνέδριο του EMR-IBS που ταυτίστηκε με την ίδρυση της τοπικής οργάνωσης, διοργανώθηκε στην Αθήνα τον Ιανουάριο του 2001.

Σήμερα το EMR-IBS έχει **85 περίπου μέλη από 8 χώρες της Ανατολικής Μεσογείου** (Αίγυπτος, Ελλάδα, Ιορδανία, Ισραήλ, Κύπρος, Παλαιστινιακή Αρχή, Σαουδική Αραβία και Τουρκία) και διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από Πρόεδρο, Γραμματέα/Ταμία και Υπεύθυνο Δημοσιότητας και 8 εκπροσώπους των κρατών μελών ένας εκ των οποίων εκλέγεται Αντιπρόεδρος.

Μεταξύ των στόχων του EMR-IBS είναι η **προαγωγή και αποτελεσματική χρήση των μαθηματικών και στατιστικών αρχών στις βιολογικές, βιοϊατρικές, γεωπονικές, περιβαλλοντικές, και οικολογικές επιστήμες**. Για την επίτευξη των στόχων αυτών διοργανώνονται συμπόσια, επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια. Θεσμό αποτελεί πλέον η διοργάνωση ενός διεθνούς συνεδρίου ανά διετία σε κάποια από τις χώρες-μέλη. Το 2^ο EMR-IBS συνέδριο έγινε στην **Αττάλεια** το 2003, το 3^ο στην **Κέρκυρα** το 2005 και το 4^ο στο **Eilat του Ισραήλ** το 2007. Το 5^ο Διεθνές Συνέδριο του EMR-IBS θα διεξαχθεί στην **Κωνσταντινούπολη από 10 - 14 Μαΐου 2009** και έχει τον χαρακτήρα διεθνούς συνεδρίου στην ευρύτερη περιοχή της Στατιστικής Επιστήμης.

Η ιστοσελίδα του EMR-IBS φιλοξενείται στο **Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών** και τη διαχειρίζεται ο **Publicity Officer** (Υπεύθυνος Δημοσιότητας) του EMR-IBS, συνάδελφος **Δημήτρης Καρλής**. Πληροφορίες για εγγραφή στο EMR-IBS παρέχονται στην ιστοσελίδα ενώ έχει συσταθεί στο yahoo ένα email group για ανταλλαγή απόψεων και επικοινωνία μεταξύ των μελών. Για εγγραφή στο group μπορείτε να στείλετε email στη διεύθυνση **emr-ibs-subscribe@yahoogroups.com**.

Ενδιαφέρουσες ιστοσελίδες:

IBS webpage: www.tibs.org/

EMR-IBS webpage: stat-athens.aueb.gr/~emribs

IBS Bulletin: www.tibs.org/

Βιογραφίες: P. L. Chebyshev

Ο **Pafnuty Lvovich Chebyshev** γεννήθηκε στο Οκατονο, δυτικά της Μόσχας το 1821. Το γεγονός ότι γεννήθηκε με το ένα πόδι μακρύτερο από το άλλο είχε σαν αποτέλεσμα να κουτσαίνει και να χρησιμοποιεί μαστούνη με αποτέλεσμα να είναι αδύνατον να ακολουθήσει στρατιωτική καριέρα όπως ο πατέρας του ο οποίος πολέμησε κατά του Ναπολέοντα. Έτσι όταν η οικογένεια μετακόμισε στη Μόσχα άρχισε Μαθηματικά με τον καλύτερο δάσκαλο στη Μόσχα, τον P. N. Pogorelski. Το 1837 πέρασε τις εξετάσεις και ξεκίνησε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Μόσχας. Την πρώτη χρονιά την ολοκλήρωσε κερδίζοντας ένα αργυρό μετάλλιο με την εργασία του "*calculation of the roots of equations*" όπου πραγματεύεται την εύρεση των πραγματικών ριζών μιας εξίσωσης νιοστού βαθμού με τον αλγόριθμο του **Newton**. Από τους καθηγητές του τη μεγαλύτερη επίδραση επάνω του την είχε ο **N.D. Brashman (1796-1866)**, ο οποίος εκτός από μηχανολογία και μηχανική δίδασκε θεωρία ολοκλήρωσης αλγεβρικών συναρτήσεων και λογισμό πιθανοτήτων. Το πτυχίο το έλαβε το 1841 ενώ το Master του το 1846 με τη διατριβή "*An Attempt on the Elementary Analysis of the Theory of Probability*" όπου μελέτησε τον ασθενή νόμο των μεγάλων αριθμών του **Poisson**. Η πρώτη του εργασία σε πολλαπλή ολοκλήρωση γράφτηκε στα γαλλικά και δημοσιεύθηκε στο *Journal des Mathematiques Pures et Appliquees* του **Liouville** το 1843 (συνολικά δημοσίευσε 17 εργασίες στο περιοδικό αυτό από τις 80 συνολικά εργασίες του). Η δεύτερη εργασία του επίσης στα γαλλικά δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Journal für Reine und Angewandte Mathematic* του **Crelle** το 1844 και αφορούσε τη σύγκλιση του αναπτύγματος Taylor.

Το 1847 υπέβαλε τη διατριβή με τίτλο *On integration by means of logarithms* και ξεκίνησε να διδάσκει στο Πανεπιστήμιο της Αγίας Πετρούπολης. Το 1849 απέκτησε το διδακτορικό του με τη διατριβή *The Theory of Congruences (Comparisons)* που πρέπει να επηρεάστηκε από το έργο του **Euler** στη θεωρία αριθμών. Παρέμεινε στο Πανεπιστήμιο του της Αγ. Πετρούπολης μέχρι το 1882. Το έργο του Chebyshev στη θεωρία αριθμών είναι τεράστιο και περιλαμβάνει τον καθορισμό του $\pi(n)$, του αριθμού των πρώτων αριθμών που είναι $\leq n$ και την εικασία του Bertrand (**Bertrand-Chebyshev theorem**) σύμφωνα με την οποία για κάθε $n > 3$ υπάρχει τουλάχιστον ένας πρώτος αριθμός p τέτοιος ώστε $n < p < 2n-2$. Έφτασε μάλιστα κοντά στην απόδειξη του θεωρήματος των πρώτων αριθμών δίνοντας άνω και κάτω φράγματα για την ποσότητα

$(\pi(n)\log n)/n$ που για ικανοποιητικά μεγάλα n είναι κοντά στο 1. Το ίδιο το θεώρημα (ότι το όριο υπάρχει και είναι 1) απεδείχθη από τον **Hadamard το 1896**, δύο χρόνια μετά το θάνατο του Chebyshev.

Στην πιθανοθεωρία ένα από τα γνωστότερα αποτελέσματά του είναι η **ανισότητα Bienaymé-Chebyshev** στην οποία βασίζεται όχι μόνο η απόδειξη του ισχυρού νόμου των μεγάλων αριθμών αλλά και η απόδειξη αυτού του ίδιου του θεωρήματος των πρώτων αριθμών. Το 1867 δημοσίευσε την εργασία *On mean values (στα γαλλικά)* όπου χρησιμοποιώντας την ανισότητα έδωσε το γενικευμένο νόμο των μεγάλων αριθμών. Σημειώνεται όμως ότι η ανισότητα είχε αποδειχθεί το 1853 από τον **Bienaymé κάτι που παραδόχθηκε τελικά και ο Chebyshev το 1874**. Το 1891 δημοσίευσε στο *Acta Mathematica* την εργασία *On two theorems concerning probability* όπου επιχειρεί με την μέθοδο των ροπών να δείξει το κεντρικό οριακό θεώρημα για άθροισμα ανεξαρτήτων αλλά όχι αναγκαστικά ισόνομων τυχαίων μεταβλητών. Κάποια κενά στην απόδειξη προκάλεσαν συζητήσεις ώσπου ο φοιτητής του ο A. A. Markov το 1898 αντιμετώπισε τις αδυναμίες και ο έτερος σημαντικός φοιτητής του ο Lyapunov έδωσε το 1901 απόδειξη με τις χαρακτηριστικές συναρτήσεις. Ο **Kolmogorov** θεωρεί τον Chebyshev ως τον πρώτο που «*estimate clearly and make use of such notions as "random quantity" and its "expectation (mean) value"*». Ο Chebyshev επίσης ασχολήθηκε με τη θεωρία ολοκλήρωσης και τη γενίκευση της συνάρτησης Βήτα.

Στα πολλά ταξίδια του στη Δύση αντάλλαξε απόψεις με πολλούς διακεκριμένους επιστήμονες όπως οι **Liouville, Bienaymé, Hermite, V.A. Lebesgue** (δεν πρόκειται για τον A. Lebesgue της θεωρίας μέτρου) **Dirichlet, Lucas, Kronecker, και Weierstrass**. Αποτέλεσμα αυτών των επαφών ήταν η εργασία του το 1854 όπου παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά τα **πολύωνυμα Chebyshev** ενώ ακολούθησε αργότερα η **γενική θεωρία των ορθογωνίων πολυωνύμων** και οι εφαρμογές τους. Ο Chebyshev χαρακτηρίζεται ως ο ιδρυτής της Ρωσικής σχολής της **θεωρίας προσεγγίσεως**.

Ο Chebyshev από μικρός είχε αγάπη για τις μηχανές και τη μηχανική και έκανε διάφορες μηχανολογικές εφευρέσεις. 7 από τα μοντέλα του παρουσιάστηκαν στην Διεθνή έκθεση του Chicago το 1893 για τα 400 χρόνια από την ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο. Ένα από αυτά ήταν ένα ποδήλατο για γυναίκες.

Στην Αγία Πετρούπολη είχε σημαντικότερους μαθητές όπως ο **Markov** και ο **Lyapunov** με εξαιρετικά επιτεύγματα στη θεωρία αριθμών, τα εφαρμοσμένα μαθηματικά και την πιθανοθεωρία. Ο Chebyshev δεν παντρεύτηκε ποτέ αν και είχε μια κόρη που στήριζε οικονομικά που όμως δεν την αναγνώρισε επίσημα ποτέ. Πέθανε στην Αγία Πετρούπολη το 1894. Οι τιμές που έλαβε ήταν πολλές: Ήταν εκλεγμένος μέλος στην Ακαδημία Επιστημών της Αγίας Πετρούπολης, της Λιέγης, του Βερολίνου, της Μπλόνιας, και του Λονδίνου, του απονεμήθηκε στη Γαλλία το παράσημο της Λεγεώνας της Τιμής ενώ ένας κρατήρας στο φεγγάρι και ένας αστεροειδής έχουν το όνομά του.

Ο Chebyshev τόνιζε επιδεικτικά ότι ο Newton έγινε «associé» της Γαλλικής Ακαδημίας στην ηλικία των 57 ετών ενώ ίδιος στην ηλικία των 53. Λέγεται ότι επέτρεπε να τον συγκρίνουν μόνο με τον Αρχιμήδη ενώ σ' ένα συνέδριο κάποιος τον αποκάλεσε "*splendid Russian mathematician*" και αυτός αποκρίθηκε ενοχλημένος "**Why Russian and not world-class?**".

Το πιο κάτω κείμενο προέρχεται από μια διάλεξη του Chebyshev το 1856 και δείχνει πως έβλεπε ο ίδιος την **αλληλεπίδραση θεωρίας (επιστήμης) και εφαρμογών**:

The closer mutual approximation of the points of view of theory and practice brings most beneficial results, and it is not exclusively the practical side that gains; under its influence the sciences are developing in that this approximation delivers new objects of study or new aspects in subjects long familiar. In spite of the great advance of the mathematical sciences due to the works of the outstanding mathematicians of the last three centuries, practice clearly reveals their imperfection in many respects; it suggests problems essentially new for science and thus challenges one to seek quite new methods. And if theory gains much when new applications or developments of old methods occur, the gain is still greater when new methods are discovered; and here science finds a reliable guide in practice.

